

Η ελευθερία μας και ο σκανδαλισμός του άλλου

Κάποιος αδελφός ρώτησε τον αββά Ιωάννη:

-Αν κάνω μια δουλειά με τρόπο που θεωρώ σωστό, και κάποιος, χωρίς να έχει δίκιο, μου λέει να την κάνω αλλιώς, πρέπει να του δώσω εξηγήσεις, ή να σωπάσω, αποφεύγοντας έτσι την κενοδοξία;

-Αν δεν είναι απαραίτητες οι εξηγήσεις, σώπασε, αποκρίθηκε ο γέροντας. Αν όμως η υπόθεση σκανδαλίζει τον αδελφό σου, πολέμησε την κενοδοξία, (εξήγησέ του πώς έχει το πράγμα) και ανάπαυσέ τον.

-Αν κάνω κάτι ηθικά αδιάφορο, ρώτησε ο αδελφός, που δεν περιέχει δηλαδή στοιχείο αμαρτίας, και ξέρω πως, αν με δει ένας αδελφός, θα σκανδαλιστεί εναντίον μου, γι' αυτό το κρύβω από κενοδοξία – επειδή ντρέπομαι αν με δει- οφείλω άραγε να μην το κρύψω για να μη νικηθώ από την κενοδοξία, ή να το κρύψω για να μην προκαλέσω το σκάνδαλο; Αν πάλι δεν ξέρω με βεβαιότητα ότι ο αδελφός σκανδαλίζεται αλλ' απλώς το υποθέτω, τι να κάνω;

-Αν η καρδιά σου, απάντησε ο γέροντας, σε πληροφορεί ότι σκανδαλίζεται ο αδελφός σου, σκέπασε το πράγμα και μην τον βάλεις σε λογισμούς. Αν πάλι δεν είσαι βέβαιος γι' αυτό, αλλά μόνο το υποθέτεις, μη νοιάζεσαι.

-Αν πω σε κάποιον έναν πειραχτικό λόγο και δεν τον καταλάβει, τι είναι καλύτερα, να του ζητήσω συγγνώμη, ή να σωπάσω και να μην του δημιουργήσω λογισμούς;

-Αν ο αδελφός δεν καταλάβει ότι τον πείραξες, σώπα και μην του προξενήσεις ταραχή. Φρόντισε όμως να μετανοήσεις ενώπιον του Θεού γι' αυτό.

-Πες μου, πάτερ, ρώτησε πάλι ο αδελφός, τι λογής είναι η ελευθερία στην καθημερινή ζωή και πώς πρέπει να τη χρησιμοποιούμε;

-Ελευθερία είναι η αλήθεια που λέγεται φανερά. Αν λ.χ. έχει κανείς ανάγκη από τροφή ή ένδυμα ή οποιοδήποτε άλλο πράγμα, οφείλει να το λέει καθαρά σ' εκείνον που μπορεί να του δώσει. Γιατί δεν πρέπει να κάνουμε χρήση αυτής της ελευθερίας με τον κάθε άνθρωπο, αλλά μόνο με πρόσωπα που είναι ικανά να τη δεχθούν χωρίς να σκανδαλιστούν.

Όποιος έχει διάκριση, οικοδομείται και χαίρεται μ' αυτή την ελευθερία, ενώ όποιος δεν έχει, σκανδαλίζεται. Και πρέπει αυτός που τη χρησιμοποιεί, να μην το κάνει εμπαιχθώς, για την ικανοποίηση δηλαδή του πάθους που τον ενοχλεί, αλλά για τη θεραπεία της ανάγκης. Αν λοιπόν

ούτε πρόσωπο σκανδαλίζεται ούτε πάθος υποβόσκει, τότε μπορεί να γίνει χρήση της ελευθερίας.

Αν όμως κάποιος σκανδαλίζεται από τη χρήση της ελευθερίας μας, πρέπει να ασκούμε οικονομία και να μην τη χρησιμοποιούμε απρόσεκτα. Έρχεσαι, για παράδειγμα, από κοπιαστική εργασία πεινασμένος, και θέλεις να φας νωρίτερα από την καθορισμένη ώρα. Ένας άλλος όμως σε ακούει να το λες ή σε βλέπει να το κάνεις, και σκανδαλίζεται. Ή ζητάς κάποιο πράγμα, και δεν οικοδομείται ο αδελφός που σε ακούει. Σε τέτοιες περιπτώσεις θα πρέπει να απευθυνθείς ιδιαιτέρως για το πράγμα που ζητάς σ' εκείνον που είναι σε θέση να σου το δώσει, ώστε να φυλαχθεί έτσι αβλαβής ο λογισμός του αδελφού. Καθώς λοιπόν είπαμε, είναι καλή η ελευθερία, όταν όμως χρησιμοποιείται με φόβο Θεού.

Αυτή την ελευθερία την καταστρέφεις με τον εξής τρόπο: Αν χρειάζεσαι ένα πράγμα και δεν απευθυνθείς σ' εκείνον που μπορεί να σου το δώσει, περιμένοντας να το κάνει μόνος του. Και συμβαίνει να μη γνωρίζει τι χρειάζεσαι, ή να γνωρίζει αλλά να το ξεχάσει, ή και ν' αδιαφορεί σκόπιμα, για να δοκιμάσει αν έχεις υπομονή. Τότε εσύ αρχίζεις να βαρυγκωμάς εναντίον του, να σκανδαλίζεσαι και ν' αμαρτάνεις. Αν όμως κάνεις χρήση της ελευθερίας σου και του ζητήσεις ξεκάθαρα ό,τι θέλεις, τίποτε απ' αυτά δε γίνεται. Προετοιμάσου πάντως ψυχικά, ώστε, αν μετά την αίτησή σου δεν πάρεις αυτό που ζητάς, να μη λυπηθείς ή σκανδαλιστείς ή γογγύσεις. Απεναντίας, να πεις με το λογισμό σου: «Ο Θεός επέτρεψε να μη μου το δώσει, επειδή δεν μπορεί ή δεν είμαι άξιος ή δε με συμφέρει». Και πρόσεχε μην τυχόν, επηρεασμένος από την προηγούμενη αποτυχία, σταματήσεις την καλή χρήση της ελευθερίας σου απέναντι στον αδελφό εκείνο, και δεν του ξαναζητήσεις τίποτε. Αντίθετα, όταν χρειαστείς οτιδήποτε, ξαναζήτησέ του, παραμένοντας όμως πάντοτε, όπως είπα, ατάραχος σε περίπτωση αποτυχίας.

Όμοια, αν κανείς σε ρωτήσει από μόνος του για πράγμα που χρειάζεσαι, πες του την αλήθεια. Και αν ξαφνιαστείς και πεις «δεν το χρειάζομαι», μην ντραπείς να επανέλθεις στο θέμα και να του πεις: «συγχώρεσέ με, αλλά μου ξέφυγε και σου είπα κατά λάθος ότι δεν το χρειάζομαι. Στην πραγματικότητα έχω ανάγκη να το πάρω».

Τότε ο αδελφός ρώτησε:

-Και όταν δεν έχω εσωτερική πληροφορία, αλλά αμφιβάλλω για το αν σκανδαλίζεται ή όχι κάποιο πρόσωπο με μια τέτοια ελευθερία, τι να κάνω;

Μπορείς να τον δοκιμάσεις, αποκρίθηκε ο γέροντας, αν σκανδαλίζεται ή όχι. Αν λ.χ. χρειάζεσαι φαγητό, μην του πεις «δώσε μου να φάω», αλλά πες του: «Είμαι πεινασμένος γι' αυτήν εδώ την αιτία». Όταν θα σ' ακούσει εκείνος, θα εκδηλωθεί με κάποιον τρόπο, κι έτσι θα αντιληφθείς τη διάθεσή του, κατά πόσο σκανδαλίζεται ή όχι